

HOOFDSTUK 8

PESTICIDEN

Foto : © Thinkstock

Meer informatie op:
<https://leefmilieu.brussels/themas/groene-ruimten-en-biodiversiteit/de-pesticiden>

Dit hoofdstuk is bijgewerkt tot de bepalingen die in werking zijn getreden op 1 december 2020

INHOUDSTAFEL

VOORNAAMSTE WETSBEPALINGEN	3
DOEL VAN DE WETGEVING	3
VOORNAAMSTE VERPLICHTINGEN WAARVAN DE NIET-NALEVING EEN INBREUK VORMT	4
A. Principes voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen	4
1) Algemeen principe van toepassing op professionele gebruikers	4
2) Gebruiksverbod op bepaalde plaatsen en afwijkingen.....	5
a. In openbare ruimten	5
b. In kwetsbare gebieden met verhoogd risico	6
b.1 Plaatsen en inrichtingen voor de opvang of huisvesting van kwetsbare groepen	6
b.2 Beschermingszones voor grondwaterwinning	6
b.3 Andere gebieden	7
c. Afwijking van het verbod om gewasbeschermingsmiddelen te gebruiken in bepaalde gebieden	7
B. Opleidingsvoorwaarden.....	8
C. Opslag en hantering van gewasbeschermingsmiddelen en bijhorend afvalbeheer.	8
SANCTIES.....	11
A. Strafrechtelijke sancties	11
B. Administratieve sancties	11

VOORNAAMSTE WETSBEPALINGEN

De voornaamste wetsbepalingen ter zake zijn de volgende:

- Wetboek van inspectie, preventie, vaststelling en bestraffing van milieumisdrijven, en milieuaansprakelijkheid (hierna 'Wetboek van Inspectie en Milieuaansprakelijkheid')¹;
- Ordonnantie van 20 juni 2013 betreffende een pesticidegebruik dat verenigbaar is met de duurzame ontwikkeling van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (hierna de 'ordonnantie pesticiden')²;
- Ordonnantie van 1 maart 2012 betreffende het natuurbehoud³; en
- De uitvoeringsbesluiten van bovengenoemde wetgeving, in het bijzonder het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 16 juli 2015 betreffende de opslag en hantering van gewasbeschermingsmiddelen alsook het beheer van hun afval door professionele gebruikers⁴ (hierna 'besluit hantering'), het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 10 november 2016 dat het gebruik van pesticiden die glyfosaat bevatten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest verbiedt⁵, het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 20 december 2018 dat het gebruik van pesticiden die neonicotinoïden of soortgelijke werkzame stoffen bevatten verbiedt⁶, het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 10 november 2016 betreffende het toepassingsplan van pesticiden in openbare ruimten⁷, het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 10 november 2016 betreffende de aankondiging en afbakening in het raam van het gebruik van pesticiden⁸.

DOEL VAN DE WETGEVING

De wetgeving ter zake streeft naar een pesticidegebruik dat verenigbaar is met de duurzame ontwikkeling. Meer bepaald wil ze de risico's en de effecten van het gebruik van pesticiden voor de menselijke gezondheid en het milieu verminderen, met name door het gebruik van de gevaarlijkste pesticiden te verbieden, door erop toe te zien dat het gebruik van pesticiden gebeurt zonder aantasting van de menselijke gezondheid en het milieu, en door het gebruik van geïntegreerde gewasbescherming en alternatieve benaderingswijzen of technieken, zoals niet-chemische alternatieven voor pesticiden, aan te moedigen⁹.

Foto : © Etienne Collet

Foto : © Florence Didion

¹ Ordonnantie van 25 maart 1999, vroeger getiteld 'Ordonnantie betreffende de opsporing, de vaststelling, de vervolging en de bestraffing van misdrijven inzake leefmilieu' (B.S., 24 juni 1999), zoals hernoemd en gewijzigd door de ordonnantie van 8 mei 2014 (B.S., 18 juni 2014).

² B.S., 21 juni 2013.

³ B.S., 16 maart 2012.

⁴ B.S., 10 augustus 2015.

⁵ B.S., 2 december 2016.

⁶ B.S., 17 januari 2019.

⁷ B.S., 2 december 2016.

⁸ B.S., 2 december 2016.

⁹ Artikel 1 van de ordonnantie pesticiden.

VOORNAAMSTE VERPLICHTINGEN WAARVAN DE NIET-NALEVING EEN INBREUK VORMT

De onderstaande voorschriften zijn van toepassing op gewasbeschermingsmiddelen, niet op biociden.

Met '**pesticiden**' wordt hier bedoeld gewasbeschermingsmiddelen en biociden¹⁰.

Met '**gewasbeschermingsmiddelen**' worden de gewasbeschermingsmiddelen in de zin van Verordening (EG) nr. 1107/2009 bedoeld, namelijk: de middelen in de vorm waarin zij aan de gebruiker worden geleverd, die geheel of gedeeltelijk bestaan uit werkzame stoffen, beschermstoffen of synergisten, en die bestemd zijn voor een van de volgende toepassingen:

a) de bescherming van planten of plantaardige producten tegen alle schadelijke organismen of het verhinderen van de werking van dergelijke organismen, tenzij deze middelen worden beschouwd als middelen die vooral om hygiënische redenen worden toegepast veeleer dan ter bescherming van gewassen of plantaardige producten;

b) het beïnvloeden van de levensprocessen van planten, zoals het beïnvloeden van hun groei, voorzover het niet gaat om nutriële stoffen;

c) de bewaring van plantaardige producten, voorzover die stoffen of middelen niet onder bijzondere communautaire bepalingen inzake bewaarmiddelen vallen;

d) de vernietiging van ongewenste planten of delen van planten, met uitzondering van algen tenzij de producten op de bodem of in water worden gebruikt ter bescherming van planten;

e) de beperking of voorkoming van de ongewenste groei van planten, met uitzondering van algen tenzij de producten op de bodem of in water worden gebruikt ter bescherming van planten¹¹.

Onder '**biociden**' moeten de biociden worden begrepen, zoals gedefinieerd door de Richtlijn 98/8/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 1998 betreffende het op de markt brengen van biociden, namelijk: de werkzame stoffen en preparaten die, in de vorm waarin zij aan de gebruiker worden geleverd, een of meer werkzame stoffen bevatten en bestemd zijn om een schadelijk organisme te vernietigen, af te schrikken, onschadelijk te maken, de effecten daarvan te voorkomen of het op andere wijze langs chemische of biologische weg te bestrijden¹².

Schending van deze voorschriften is een misdrijf¹³.

Elk gebruik van een pesticide dat glyfosaat¹⁴ of neonicotinoïden (of soortgelijke werkzame stoffen) bevat is verboden op het hele grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest¹⁵.

A. Principes voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen

1) Algemeen principe van toepassing op professionele gebruikers

Professionele gebruikers worden geacht elke maatregel na te leven die de Regering oplegt om te garanderen dat ze de beginselen van geïntegreerde gewasbescherming toepassen¹⁶.

Met '**professionele gebruiker**' wordt iedereen bedoeld, die pesticiden gebruikt bij de uitoefening van zijn beroepsactiviteit, en o.a. de operatoren, technici, werkgevers en zelfstandigen en hun respectieve onderaannemers, zowel in de landbouwsector als in andere sectoren. De beheerders van openbare ruimten worden als professionele gebruikers beschouwd¹⁷.

Met '**geïntegreerde gewasbescherming**' wordt bedoeld de zorgvuldige afweging van alle beschikbare gewasbeschermingsmethoden, gevolgd door de integratie van passende maatregelen die de ontwikkeling van populaties van schadelijke organismen tegengaan, het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en andere vormen van interventie tot economisch en ecologisch verantwoorde niveaus beperkt houden en het risico voor de gezondheid van de mens en voor het milieu tot een minimum beperken. Bij de geïntegreerde gewasbescherming ligt de nadruk op de

¹⁰ Artikel 3, 4°, van de ordonnantie pesticiden

¹¹ Artikel 3, 5°, van de ordonnantie pesticiden.

¹² Artikel 3, 6°, van de ordonnantie pesticiden.

¹³ Artikel 22 van de ordonnantie pesticiden.

¹⁴ Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 10 november 2016 dat het gebruik van pesticiden die glyfosaat bevatten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest verbiedt, B.S. 2 december 2016.

¹⁵ Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 20 december 2018 dat het gebruik van pesticiden die neonicotinoïden of soortgelijke werkzame stoffen bevatten verbiedt, B.S., 17 januari 2019.

¹⁶ Artikel 12 van de ordonnantie pesticiden.

¹⁷ Artikel 3, 9°, van de ordonnantie pesticiden.

groei van gezonde gewassen, waarbij de landbouwecosystemen zo weinig mogelijk worden verstoord en natuurlijke plaagbestrijding wordt aangemoedigd¹⁸.

2) Gebruiksverbod op bepaalde plaatsen en afwijkingen

a. In openbare ruimten

Foto : © Yves Fonck

De beheerders van openbare ruimte mogen geen gewasbeschermingsmiddelen gebruiken in openbare ruimten¹⁹.

Met '**openbare ruimten**' wordt het volgende bedoeld:

- a) de parken en plantsoenen;
- b) de goederen bedoeld in artikel 1 van de wet van 19 december 1854 houdende het Boswetboek, en dit ongeacht hun oppervlakte;
- c) de wegranden, bermen en andere terreinen van het openbaar domein die deel uitmaken van de weg of erbij horen, autosnelwegen, spoorwegen, tramsporen en busbanen inbegrepen;
- d) de oevers van waterlopen, vijvers, moerassen of alle andere wateren die tot het openbaar domein behoren; en
- e) de terreinen die al dan niet tot het openbaar domein behoren waarvan een overheid eigenaar, vruchtgebruiker, pachter, opstalhouder of huurder is en die voor openbaar nut worden gebruikt of bij een gebouw horen dat voor openbaar nut wordt gebruikt,

Met uitzondering van boomkwekerijen en tuinbouwinstallaties die uitsluitend voor openbare diensten zijn bestemd, de instellingen gelegen in het openbaar domein en die productie, onderzoek en onderwijs in land- en tuinbouw tot doel hebben, net als de plaatsen en gebouwen opgesomd in bijlage IV bij deze ordonnantie²⁰.

Met '**beheerders van openbare ruimten**' wordt elke overheidsdienst bedoeld, die belast is met het onderhoud en de bescherming van planten die zich in de openbare ruimten bevinden of elke natuurlijke of rechtspersoon die dergelijke diensten uitvoert voor rekening van overheidsdiensten²¹.

¹⁸ Artikel 3, 17°, van de ordonnantie pesticiden.

¹⁹ Artikel 6, § 1, van de ordonnantie pesticiden.

²⁰ Artikel 3, 14°, van de ordonnantie pesticiden.

²¹ Artikel 3, 13°, van de ordonnantie pesticiden.

b. In kwetsbare gebieden met verhoogd risico

b.1 Plaatsen en inrichtingen voor de opvang of huisvesting van kwetsbare groepen

Het is niet toegelaten gewasbeschermingsmiddelen te gebruiken, behoudens afwijkingen (zie hierna punt c²²), in de volgende plaatsen en inrichtingen waar kwetsbare groepen worden gehuisvest of opgevangen:

- Op – en op minder dan 50 meter van – speelplaatsen en ruimten waar leerlingen gewoonlijk samenkomen binnen scholen of internaten, ruimten waar kinderen gewoonlijk samenkomen binnen kinderdagverblijven of kinderopvangstructuren;
- op – en op minder dan 10 meter van – speelterreinen voor kinderen en terreinen ingericht voor de consumptie van drank en voedsel, met inbegrip van de voor het publiek toegankelijke infrastructuur op deze terreinen; en
- op minder dan 50 meter van onthaal- of verblijfsgebouwen van kwetsbare groepen gelegen in ziekenhuiscentra en ziekenhuizen, in privézorginstellingen, in gezondheidscentra, in revalidatiecentra, in instellingen voor de opvang of huisvesting van bejaarden en in instellingen voor de opvang van volwassenen met een handicap of een ernstige ziekte²³.

Foto : © Thinkstock

De eigenaar en/of beheerder van de plaats of het gebouw in het te behandelen gebied is bovendien verplicht, wanneer gewasbeschermingsmiddelen toegepast of gebruikt kunnen worden, de gepaste maatregelen te treffen om te verzekeren dat de gewasbeschermingsmiddelen niet kunnen verwaaien en de bovengenoemde plaatsen en inrichtingen voor de opvang of huisvesting van kwetsbare groepen niet kunnen bereiken²⁴.

b.2. Beschermingszones voor grondwaterwinning

Het is niet toegelaten gewasbeschermingsmiddelen te gebruiken, uitgezonderd afwijkingen, op de volgende plaatsen:

- in de beschermingsgebieden van type I, II en III rondom de grondwaterwinningen, gelegen in het Ter Kamerenbos en onder de Lotharingendreef in het Zoniënwood²⁵, behoudens afwijkingen²⁶; en
- in de beschermingsgebieden rondom al dan niet gebruikte grondwaterwinningsgebieden, afgebakend door een kring van 10 meter diameter rond de waterwinningsinstallaties²⁷, behoudens afwijkingen²⁸.

²² Zie artikel 9, § 1, van de ordonnantie pesticiden.

²³ Artikel 7, § 1, van de ordonnantie pesticiden.

²⁴ Artikel 7, § 2, van de ordonnantie pesticiden.

²⁵ De gebieden staan aangeduid op het plan uit bijlage 2 van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 19 september 2002 houdende afbakening van een beschermingsgebied rondom grondwaterwinningen in het Ter Kamerenbos en onder de Lotharingendreef in het Zoniënwood, zoals vastgelegd in artikel 8, § 1, a) en b) van de ordonnantie pesticiden.

²⁶ Zie artikel 9, § 1, van de ordonnantie pesticiden.

²⁷ Artikel 8, § 1, c), van de ordonnantie pesticiden.

²⁸ Zie artikel 9, § 1, van de ordonnantie pesticiden.

b.3. Andere gebieden

Het is niet toegelaten gewasbeschermingsmiddelen te gebruiken in de volgende gebieden:

- in de natuurgebieden²⁹, de bosreservaten³⁰ en de Natura 2000-gebieden³¹, behoudens afwijkingen³²; en
- in de volgende bufferzones³³:
  - langs oppervlaktewater op een minimale breedte van zes meter vanaf de top van de oever die niet lager mag zijn dan de hoogte gedefinieerd in de erkenningsakte van elk pesticide³⁴;
  - langs onverbouwde terreinen met een bedekking die met een regenwaterverzamelleiding zijn verbonden, en dat tot een breedte van één meter; en
  - stroomopwaarts van mulle terreinen die permanent onverbouwd blijven en waarnaar het water afvloeit vanwege een hellingshoek van meer dan of gelijk aan 10 % en die grenzen aan oppervlaktewater of een onverbouwbaar terrein met een bedekking, dat met een regenwaterverzamelleiding is verbonden, over een breedte van één meter vanaf de breuklijn van de helling.

Foto : © Frederic Demeuse

c. Afwijking van het verbod om gewasbeschermingsmiddelen te gebruiken in bepaalde gebieden

Het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in de bovengenoemde gebieden, onder punten a en b.1 en b.2, is evenwel toegestaan onder de volgende voorwaarden³⁵:

- het gebruik moet gebeuren omwille van de volksgezondheid of de openbare veiligheid, het natuurbehoud of de bescherming van het plantaardige erfgoed;
- het moet in laatste instantie plaatsvinden;
- het moet gebeuren volgens de beginselen voor geïntegreerde gewasbescherming;
- het moet gaan om de beperkte en lokale behandeling met een sproeislang of een rugsproeier op de volgende soorten: de *Carduus crispus*, *Cirsium palustre*, *Cirsium lanceolatum*, *Cirsium arvense* en *Rumex*, invasieve soorten of schadelijke organismen³⁶;
- de eigenaar en/of de beheerder moet erop toezien dat de persoon die gewasbeschermingsmiddelen gebruikt³⁷:
  - slechts gewasbeschermingsmiddelen gebruikt wanneer de beschikbare niet-chemische methoden ondoeltreffend blijken;

²⁹ In de zin van artikelen 25, 26 en 32 van de ordonnantie van 1 maart 2012 betreffende het natuurbehoud, meer bepaald integrale natuurreservaten, gewestelijke natuurreservaten en erkende natuurreservaten, zoals aangegeven in artikel 8, § 1 van de ordonnantie pesticiden.

³⁰ In de zin van artikel 36 van de ordonnantie van 1 maart 2012 betreffende het natuurbehoud, zoals aangegeven in artikel 8, § 1, e), van de ordonnantie pesticiden.

³¹ In de zin van artikel 3, 27°, van de ordonnantie van 1 maart 2012 betreffende het natuurbehoud, meer bepaald "een gebied dat door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werd aangewezen volgens de procedure en de criteria voorzien in artikel 40 tot 46 en dat alle samenstellende Natura 2000-deelgebieden omvat", zoals aangegeven in artikel 8, § 1, f), van de ordonnantie pesticiden.

³² In overeenstemming met artikelen 27, 38 en 47 van de ordonnantie van 1 maart betreffende het natuurbehoud, zoals aangegeven in artikel 9, § 2, van de ordonnantie pesticiden.

³³ Artikel 8, § 2, van de ordonnantie pesticiden.

³⁴ Erkenningsakte krachtens het koninklijk besluit van 28 februari 1994 betreffende het bewaren, het op de markt brengen en het gebruiken van bestrijdingsmiddelen voor landbouwkundig gebruik, zoals aangegeven in artikel 8, § 2, 1° van de ordonnantie pesticiden.

³⁵ De eerste vier voorwaarden die hier genoemd worden, zijn opgenomen in artikel 9, § 1, van de ordonnantie pesticiden.

³⁶ Die schadelijke organismen staan vermeld in het koninklijk besluit van 10 augustus 2005 betreffende de bestrijding van voor planten en plantaardige producten schadelijke organismen.

³⁷ Artikel 9, § 4, van de ordonnantie pesticiden.

- minstens beschikt over een fytolicensie van type P2 (professioneel gebruik)³⁸;
  - de beginselen van geïntegreerde gewasbescherming naleeft³⁹ en de voorkeur geeft aan niet-chemische alternatieve methoden;
  - geschikt materiaal gebruikt dat verwaaiing beperkt, dat goed afgesteld is en in goede staat is;
  - zich richt naar de aanbevelingen vermeld op het etiket en de verpakking van de gebruikte producten;
  - de hierboven vermelde bufferzones respecteert⁴⁰; en
  - alle andere geschikte maatregelen treft om te vermijden dat schade wordt toegebracht aan het leefmilieu;
- hij moet aan andere personen dan deze belast met het gebruik van de gewasbeschermingsmiddelen de toegang verbieden tot bepaalde plaatsen die door het grote publiek bezocht worden en, voorafgaand aan elk gebruik, die zones afschermen met een afbakening en door middel van aanplakking aankondigen dat de zones niet toegankelijk zijn voor het publiek⁴¹; en
  - hij moet een register bijhouden van de gebruikte gewasbeschermingsmiddelen⁴².

B. Opleidingsvoorwaarden

Professionele gebruikers, distributeurs en voorlichters die hun activiteit uitoefenen of gevestigd zijn op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest moeten een grondige kennis hebben op het vlak van gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, aangetoond door⁴³:

- het slagen voor het basisexamen dat toegang biedt tot de fytolicensies⁴⁴, waarvoor de Regering de modaliteiten vastlegt; of
- het beschikken over een diploma of getuigschrift dat de betreffende materie omvat en minder dan zes jaar oud is⁴⁵.

C. Opslag en hantering van gewasbeschermingsmiddelen en bijhorend afvalbeheer.

Met '**hantering**' wordt hier bedoeld elke tussenkomst op gewasbeschermingsmiddelen, hun resten en hun verpakkingen, ongeacht of deze tussenkomst nu vóór, gelijktijdig met of na het sproeien van de gewasbeschermingsmiddelen plaatsvindt, bestaande met name uit het vullen van de tank, het verdunnen en mengen van de gewasbeschermingsmiddelen, het reinigen en spoelen van het verstuivingsmateriaal en de verpakkingen, het bereiden van de fytofarmaceutische pap en het recupereren van de gewasbeschermingsmiddelresten, met uitsluiting van de opslag, de toepassing en de verwijdering van de gewasbeschermingsmiddelen⁴⁶.

Met '**opslag**' van gewasbeschermingsmiddelen wordt hier bedoeld elke bewaring van gewasbeschermingsmiddelen op een welbepaalde locatie⁴⁷.

Met '**fytofarmaceutische pap**' wordt hier bedoeld de gebruiksklare vloeistof bestemd voor de fytofarmaceutische behandeling, waarin het/de te gebruiken product(en) verspreid of opgelost wordt(en)⁴⁸.

Met '**tank**' wordt hier bedoeld het element van het verstuivingsmateriaal voor de gewasbeschermingsmiddelen en van hun toevoegingsstoffen bestemd om de fytofarmaceutische pap te bevatten⁴⁹.

Met '**tankbodem**' wordt hier bedoeld de fytofarmaceutische pap die na gebruik in de tank van het verstuivingsmateriaal achterblijft⁵⁰.

³⁸ In overeenstemming met het koninklijk besluit van 19 maart 2013 ter verwezenlijking van een duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en toevoegingsstoffen (B.S., 16 april 2013, p. 23383).

³⁹ Zie bijlage I van de ordonnantie pesticiden.

⁴⁰ De bufferzones waarvan sprake staan vermeld in artikel 8, § 2, van de ordonnantie pesticiden.

⁴¹ Volgens artikel 10, § 1 en § 2, van de ordonnantie pesticiden.

⁴² Artikel 11 van de ordonnantie pesticiden.

⁴³ Deze opleiding toont een grondige kennis aan van de onderwerpen opgesomd in bijlage II van de ordonnantie pesticiden, gelet op de specifieke taken en verantwoordelijkheden van de betreffende fytolicensie.

⁴⁴ Fytolicensies van type P3 (distributie/voorlichting), P2 (professioneel gebruik), NP (distributie van/voorlichting over producten voor niet-professioneel gebruik) of P1 (assistent professioneel gebruik).

⁴⁵ Artikelen 13 en 14 van de ordonnantie pesticiden en artikel 31 van het koninklijk besluit van 19 maart 2013 ter verwezenlijking van een duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en toevoegingsstoffen waar in die artikelen naar verwezen wordt.

⁴⁶ Artikel 1, § 1, 10°, van het besluit hantering.

⁴⁷ Artikel 1, § 1, 12°, van het besluit hantering.

⁴⁸ Artikel 1, 3°, van het besluit hantering.

⁴⁹ Artikel 1, 4°, van het besluit hantering.

⁵⁰ Artikel 1, 8°, van het besluit hantering.

Tot slot, en naast de federale verplichtingen ter zake die ze moeten naleven⁵¹, worden gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen geacht de gewestelijke regels na te leven betreffende de opslag, de hantering en de verwijdering van gewasbeschermingsmiddelen en van hun verpakkingen, en in het bijzonder, wat betreft de professionele gebruiker⁵²:

- algemeen genomen, wat betreft de hantering en opslag:
  - alle nodige maatregelen te treffen om snel en doeltreffend de gevaren van de gevaarlijke stoffen die de gewasbeschermingsmiddelen bevatten te bepalen, te voorkomen en te bestrijden⁵³;
  - alle nodige maatregelen te treffen om accidentele lozingen te voorkomen⁵⁴ en, in geval van een lozing, om zowel de geloosde producten te recupereren als de voorwerpen of materialen die gebruikt zijn om ze te recupereren⁵⁵ en een einde te maken aan de lozing, en daarbij onmiddellijk de leidend ambtenaar van Leefmilieu Brussel in te lichten van elke lozing die belandt in de openbare riolering of in het oppervlaktewater of insijpelt in de bodem of in het grondwater⁵⁶;
- wat betreft de opslag:
  - de opslag is enkel toegelaten in kwetsbare gebieden met een verhoogd risico indien de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen er is toegelaten, als het niet gebeurt in een beschermingsgebied van type I, II of III of in een beschermingsgebied van een waterwinningsgebied (al dan niet in gebruik) afgebakend door een kring van 10 meter diameter rond de waterwinningsinstallaties en enkel voor de duur van de toepassing⁵⁷;
  - alle houders van vloeibare gewasbeschermingsmiddelen moeten worden opgeslagen op een opvanginrichting die moet voldoen aan bepaalde voorwaarden, en als het uitsluitend om producten in poeder- of korrelvorm gaat, is de vloer glad om de producten bij verlies te kunnen recupereren⁵⁸;
  - de vloeibare producten moeten worden opgeslagen onder of in een ander compartiment dan de vaste producten⁵⁹; en
  - de toegang tot de opslagzone moet voorbehouden zijn voor professionele gebruikers in het bezit van een fytolicensie van type P1 (assistent professioneel gebruik), type P2 (professioneel gebruik) of type P3 (distributie/voorlichting); een andere persoon mag de zone enkel betreden in het bijzijn van een houder van een van voornoemde fytolicensies⁶⁰;
- wat betreft de hantering:
  - de hantering is verboden in een beschermingsgebied van type I of II⁶¹ en is in een ander kwetsbaar gebied met verhoogd risico enkel toegelaten indien de toepassing er is toegelaten op grond van een verleende afwijking, op voorwaarde dat de hantering strikt noodzakelijk is en beperkt wordt tot de duur van de toepassing⁶²; bovendien moet, indien het betreffende kwetsbare gebied met verhoogd risico een beschermingsgebied is van type III, de professionele gebruiker LB vooraf inlichten van zijn voornemen om gewasbeschermingsmiddelen toe te passen⁶³;
  - hanteringsverrichtingen van gewasbeschermingsmiddelen moeten verricht worden op hetzij ondoordringbare oppervlakken die voorzien zijn van een opvanginrichting, hetzij op een bodem bedekt met een grasachtige vegetatie, hetzij op een akker⁶⁴;
  - de gebruiker moet de maatregelen treffen die nodig zijn om te voorkomen dat de tank overstromt⁶⁵;

⁵¹ Zie het koninklijk besluit van 19 maart 2013 ter verwezenlijking van een duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en toevoegingsstoffen.

⁵² Artikel 2 van het besluit hantering.

⁵³ Artikel 4, eerste en tweede lid, van het besluit hantering.

⁵⁴ Artikel 4, tweede lid, van het besluit hantering.

⁵⁵ Artikel 3 van het besluit hantering.

⁵⁶ Artikel 17 van het besluit hantering.

⁵⁷ Artikel 5 van het besluit hantering gecombineerd met artikel 8, § 1, a) tot c) van de ordonnantie pesticiden.

⁵⁸ Artikel 6 van het besluit hantering.

⁵⁹ Artikel 6 van het besluit hantering.

⁶⁰ Artikel 7 van het besluit hantering gecombineerd met artikel 27, § 3, van het koninklijk besluit van 19 maart 2013 ter verwezenlijking van een duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en toevoegingsstoffen.

⁶¹ Artikel 8, eerste en tweede lid, van het besluit hantering, gecombineerd met artikel 8, § 1, a), van de ordonnantie pesticiden.

⁶² Artikel 8 van het besluit hantering.

⁶³ Artikel 8, derde lid 3, *in fine*, van het besluit hantering.

⁶⁴ Artikel 10 van het besluit hantering gecombineerd met artikel 1, 8°, van het besluit hantering.

⁶⁵ Artikel 9 van het besluit hantering.

- de gebruikte tank moet ondoordringbaar zijn en chemisch stabiel ten opzichte van de gehanteerde producten⁶⁶;
- noch de tank, noch andere elementen die gewasbeschermingsmiddelen of resten ervan kunnen bevatten mogen verbonden zijn aan oppervlakte- of grondwater bij het winnen van water, en bovendien moet de terugkeer van het vulwater van de tank naar het waterdistributienet of elke andere watervoorzieningsbron voorkomen worden⁶⁷;
- de binnenkant van de verpakkingen van gewasbeschermingsmiddelen moet uitgespoeld worden volgens bepaalde voorwaarden⁶⁸;
- de toepassing van de tankbodem na toepassing van de fytofarmaceutische pap, moet voldoen aan bepaalde voorwaarden⁶⁹; en
- het verstuwingsmateriaal moet volledig gespoeld worden na toepassing van de tankbodem en steeds in een ruimte die voldoet aan de voorschriften voor de hantering van gewasbeschermingsmiddelen⁷⁰; en
- Moeten worden verzameld, vervoerd en verwijderd in overeenstemming met de toepasbare afvalwetgeving⁷¹:
  - de bij omkappen gerecupereerde gewasbeschermingsmiddelen en de voorwerpen of stoffen die voor de recuperatie ervan gebruikt werden;
  - de spoelvloeistof die niet gerecupereerd wordt voor het bereiden van de fytofarmaceutische pap;
  - de vloeistoffen die bij de hanteringsverrichtingen van de gewasbeschermingsproducten door de opvanginrichting gerecupereerd werden;
  - de resten van fytofarmaceutische pappen, tankbodems en de resten van gewasbeschermingsmiddelen die niet of niet meer gebruikt of toegepast worden; en
  - de vloeibare of vaste stoffen die in contact gekomen zijn met gewasbeschermingsmiddelen of die afkomstig zijn van de recuperatie van de tankbodems, de pappen of het water en in het bijzonder de verpakkingen.

Professionele gebruikers moeten aan de ambtenaren belast met het toezicht, naast het register van de gebruikte gewasbeschermingsmiddelen ook de documenten - in het bijzonder de veiligheidsinformatiefiches - ter beschikking stellen die vereist zijn voor het identificeren van de gevaren die verband houden met de gevaarlijke stoffen die de door hem gehanteerde en opgeslagen gewasbeschermingsmiddelen mogelijkwijs kunnen bevatten, alsook elk element dat de ondoordringbaarheid van de gebruikte oppervlakken, tanks en opvanginrichtingen aantoont⁷².

Niet-professionele gebruikers worden tevens geacht elke door de Regering goedgekeurde maatregel na te leven om gevaarlijke hantering van gewasbeschermingsmiddelen goedgekeurd voor niet-professioneel gebruik te vermijden⁷³.

Voor de opslag van gewasbeschermingsmiddelen voor professioneel gebruik is bovendien een milieuvergunning vereist, ongeacht de opgeslagen hoeveelheid⁷⁴. Voor de opslag van gewasbeschermingsmiddelen voor niet-professioneel gebruik is pas een milieuvergunning nodig vanaf een hoeveelheid van 100 kg⁷⁵.

Ook voor fabrieken en werkplaatsen voor de productie, de formulering en de conditionering van gewasbeschermingsmiddelen is een milieuvergunning verplicht⁷⁶.

⁶⁶ Artikel 9 van het besluit hantering.

⁶⁷ Artikel 11 van het besluit hantering.

⁶⁸ Artikel 12 van het besluit hantering.

⁶⁹ Artikel 13 van het besluit hantering.

⁷⁰ Artikel 14 van het besluit hantering.

⁷¹ Artikel 15 van het besluit hantering.

⁷² Artikel 16 van het besluit hantering.

⁷³ Artikel 20 van de ordonnantie pesticiden.

⁷⁴ Rubrieken 112A en 112B.

⁷⁵ Rubrieken 112A en 112B.

⁷⁶ Rubriek 113

SANCTIES

A. Strafrechtelijke sancties

De mogelijke hoofdstraf bij schending van een van de verplichtingen uit punt III kan gaan van een gevangenisstraf van 8 dagen tot twee jaar en/of een boete van 50 tot 100.000 euro, onder voorbehoud van verzachtende⁷⁷ of verzwarende⁷⁸ omstandigheden en recidive⁷⁹.

De bevoegde rechtbank is evenwel bij machte om een alternatieve hoofdstraf uit te spreken voor de straf waarvan hierboven sprake, indien de situatie zich daartoe leent⁸⁰. In dit geval moet de voorkeur worden gegeven aan het uitspreken van een werkstraf⁸¹.

Het bedrag van de hierboven vermelde boetes is het wettelijke bedrag. In geval van veroordeling moet dit bedrag vermenigvuldigd worden met acht (omdat de wet voorziet dat dit bedrag verhoogd moet worden met 70 opdecimen, d.w.z. zeventig decimen van dit bedrag)⁸².

Desgevallend kunnen de bijkomende straffen waarin het Strafwetboek voorziet⁸³ worden uitgesproken en kunnen bijkomende maatregelen opgelegd worden door de bevoegde rechtbank⁸⁴.

De beslissing tot veroordeling wordt in het strafregister van de betrokkene opgenomen (behalve bij opschorting van uitspraak of het verstrijken van de voorziene termijn)⁸⁵.

B. Administratieve sancties

Het bedrag van de alternatieve administratieve boete gaat van 50 tot 62.500 euro⁸⁶, onder voorbehoud van samenloop van meerdere misdrijven⁸⁷ en recidive⁸⁸. Dit bedrag kan verlaagd worden onder het wettelijke minimum in geval van verzachtende omstandigheden⁸⁹.

De alternatieve administratieve geldboete kan gekoppeld worden aan een bevel tot stopzetting van het misdrijf binnen een bepaalde termijn, op straffe van een dwangsom⁹⁰. Het totale bedrag van de dwangsom mag niet meer zijn dan 62.500 euro⁹¹ en kan worden vastgesteld op één bepaald bedrag of op een bedrag per tijdseenheid of per misdrijf. De dwangsom kan worden opgeheven, de looptijd ervan kan worden geschorst gedurende een bepaalde termijn of het bedrag ervan kan worden verminderd op vraag van de persoon aan wie op straffe van een dwangsom het bevel tot stopzetting van het misdrijf binnen een bepaalde termijn werd opgelegd, indien deze persoon in de gehele of gedeeltelijke, definitieve of tijdelijke onmogelijkheid verkeert om aan het bevel te voldoen⁹².

Ten slotte kan een persoon die met een alternatieve administratieve geldboete strafbaar is, vragen om uitstel van de gehele of gedeeltelijke tenuitvoerlegging van de beslissing tot oplegging van een geldboete, indien deze persoon, binnen de periode van vijf jaar voorafgaand aan de vaststelling van het misdrijf, geen alternatieve administratieve geldboete of strafrechtelijke sanctie heeft gekregen wegens een overtreding op de milieuwetgevingen beschermd door het Wetboek van Inspectie en Milieuaansprakelijkheid, voor een overtreding rechtstreeks voorzien in dit Wetboek of voor een overtreding voorzien in de wet betreffende het dierenwelzijn⁹³. Het uitstel wordt van rechtswege herroepen indien de betrokken persoon binnen drie jaar vanaf de kennisgeving van de beslissing tot oplegging van een alternatieve administratieve geldboete, een nieuw misdrijf begaat waarvoor een alternatieve administratieve geldboete of een strafrechtelijke sanctie wordt opgelegd⁹⁴.

Foto : © Getty Images

⁷⁷ Artikel 85 van boek I van het Strafwetboek.

⁷⁸ Artikel 32 van het Wetboek van Inspectie en Milieuaansprakelijkheid.

⁷⁹ Artikel 31, § 1, van het Wetboek inspectie en milieuaansprakelijkheid.

⁸⁰ Zie artikelen 37quinquies tot 37septies en artikelen 37octies tot 37undecies van het Strafwetboek.

⁸¹ Artikel 31, §4, van het Wetboek van Inspectie en Milieuaansprakelijkheid.

⁸² Artikel 1 van de wet van 5 maart 1952 betreffende de opdécimes op de strafrechtelijke boeten (B.S., 3 april 1952).

⁸³ Artikel 33bis gecombineerd met artikel 31, tweede lid, van het Strafwetboek en artikelen 35 en 42 tot 43ter van het Strafwetboek.

⁸⁴ Artikelen 34 tot 41 van het Wetboek van Inspectie en Milieuaansprakelijkheid.

⁸⁵ Artikel 590 van het Wetboek van Strafvordering.

⁸⁶ Artikel 45, derde lid, van het Wetboek van Inspectie en Milieuaansprakelijkheid.

⁸⁷ Artikel 48 van het Wetboek van Inspectie en Milieuaansprakelijkheid.

⁸⁸ Artikel 52 van het Wetboek van Inspectie en Milieuaansprakelijkheid.

⁸⁹ Artikel 45, vierde lid, van het Wetboek van Inspectie en Milieuaansprakelijkheid.

⁹⁰ Artikel 46 van het Wetboek van Inspectie en Milieuaansprakelijkheid.

⁹¹ Artikel 46 van het Wetboek van Inspectie en Milieuaansprakelijkheid.

⁹² Artikel 46, derde lid van het Wetboek van Inspectie en Milieuaansprakelijkheid.

⁹³ Artikel 45/1, eerste lid van het Wetboek van Inspectie en Milieuaansprakelijkheid.

⁹⁴ Artikel 45/1, tweede lid van het Wetboek van Inspectie en Milieuaansprakelijkheid.

